

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

NR. 11

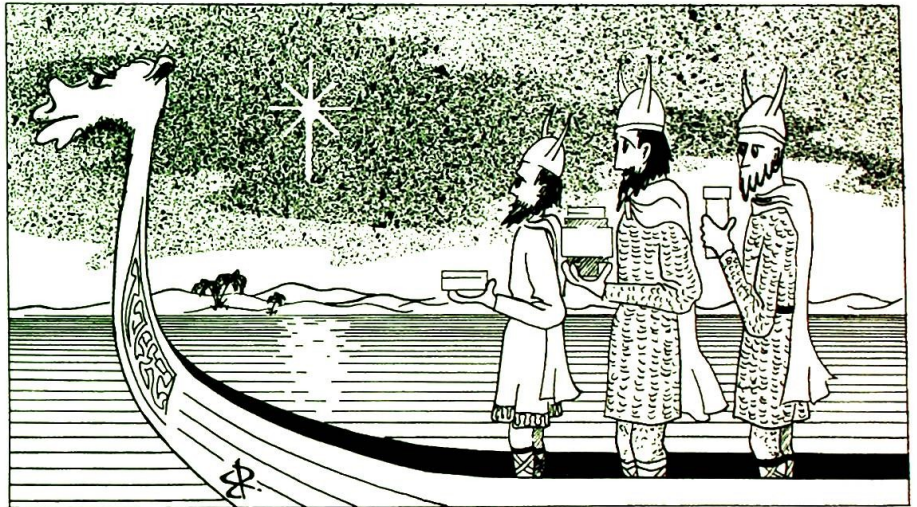
86. ÅRGANG

8. JUNI

1974

SIDE 166 - 167

**LÆREBOKEN MED
FEILMARGIN
PÅ 1000 ÅR**

**ØMTÅLIG EMNE:
SKILSMISSER**

SIDE 168 - 171

INTERVJU MED SØSTER MILDRI

SIDE 172

8. juni

Pastor Eugène Laudy fyller 75 år den 8. juni. Laudy ble født i Nederland, ordinert i 1929 og har i mange år vært en dyktig, trofast og avholdt medarbeider i Oslo Katolske Bispedømme. I en årrekke var han sogneprest ved St. Laurentius kirke i Drammen.

Pastor Laudy er i dag pastor emeritus i presteboligen ved St. Teresia kirke på Honefoss, Vesterngate 5, 3500.

Vi gratulerer ham med dagen.

RED.

16. juni

Katolikker fra menighetene i Fredrikstad, Halden, Lillestrøm, Moss og Oslo og andre steder skal feire Kristi Legems- og Blods fest på Mariahölm søndag den 16. juni.

Klokken 11 den søndagen blir det friluftsmesse ved biskop Gran og konselebrerende prester.

I løpet av dagen blir det dessuten gitt en orientering om Det Hellige År i 1975 og vist en film fra Italia.

Alle som ønsker å reise med buss bes melde seg senest søndag 9. juni. I Oslo er det lagt ut lister i St. Hallvard, i St. Olav, i St. Dominikus og på St. Sunniva skole.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT

KR. 50,— PR. ÅR

HVER 14. DAG

REDAKSJONELT:

NY LÆREBOK FEILMARGIN PÅ

Det tar tid med forståelsen mellom kirkesamfunnene. Blant annet fordi det fremdeles sendes ut så mye feilaktig og slurvet opplysning og informasjon. I en ny norsk lærebok fra Nomi Forlag er dette iøynefallende. Boken heter *Konfesjonskunnskap*, er skrevet av Olav Skjerpe og er godkjent av Kirke- og undervisningsdepartementet for bruk i den høyere skole. Den starter med følgende «fakta» om den romersk-katolske kirke: «Kirken oppsto i 1054 med biskopen i Rom som pave for den vestlige del av kirken.»

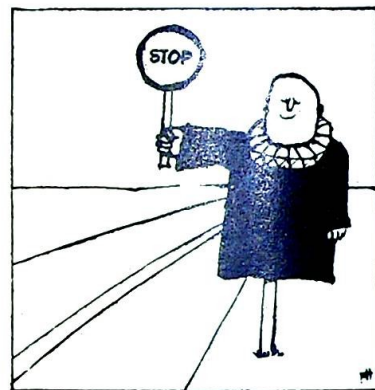
Punktum finale.

Forfatteren starter øyensynlig med det store skisma i Kirkens historie. For å forenkle, av ren og skjær uvitenhet eller ved en gigantisk slip of the pen hopper han over de vel tusen år som gikk forut for denne hendelse i kristenheten. Det er absolutt ingen fornøyelse å måtte minne ham på, han er sikkert en studert mann, at den katolske kirke ikke blir romersk i og med dette, den er romersk-katolsk fra Peters tid.

Vår korte kommentar tar i neste omgang absolutt ikke sikte på gi en inngående vurdering av det verk som her tilbys norske gymnasiaster i 3. klasseår. Det må bare være tillatt å antyde at departementet ikke burde godkjenne et arbeide som bommer

med ca. 1000 år på en faktisk opplysning på første stoffside.

En slik bommert virker nemlig ikke bare forvirrende på de som tenker en smule selv, den umuliggjør også en riktig forståelse og kontakt. Den bør også føre til at unge elever mer kritisk enn før begynner å undersøke det som serveres dem om kirkesam-

funnene. Feilmarginer på 1000 år er skremmende, og jeg antar at mange av de unge vil ha seg frabedt slike dystre misforståelser.

Boken ellers virker på mange måter levende og lettlest. Men man skal ikke bla så mye i den for også å oppdage dens tydelige begrensninger. Man skal ikke vente av en skolebok at den skal gå i dybden, men man kan muli-

MED 1000 ÅR

gens vente at det som står — og som vel skal læres — er korrekt. En bok som utgis i 1973 burde ha oppdaget at den romerske bispesynode i 1971 stadfestet det tvungne sølibat for katolske prester, det er ikke bare Paul VI's fikse idé. Man skulle ikke snakke om abstinensbudet uten å ha registrert at det har blitt forandringer, man burde ha vært en smule dyktigere til å velge ut bilder, man burde ikke (selv om det bare er en detalj) ha gitt Westminster Cathedral i London til den anglikanske kirke, man burde ikke bruke så mange avisklipp (fra Vårt Land til Sunnmørsposten) og, for å vende tilbake til omtalen av den katolske kirke, man må ikke gjøre katolikkens deltagelse i politiske valg til en almen kirketukt.

Hva alt det andre stoffet angår, må det være bedre om kritiske penner i andre kirkesamfunn leser gjennom det som skrives om deres kirker. Finnes de det samme slurv som lett kan påvises i bokens første avsnitt, bør det få følger.

Å. R.

NR. 11

I dette nummeret har vi også en vurdering av Kirkens stilling i Portugal etter maktskiftet, med tittelen:

■ Er Kirken i Portugal for sterkt belastet? (s. 174).

På s. 176 har vi referatet fra møtet som representanter for menighetsrådene hadde på Mariaholm på forsommeren:

■ Norske katolikker må styrke medansvar, fellesskapsfølelse.

En klown

Vår tegner har denne gang festet seg ved våre redaksjonelle bemerkninger om den nye norske lærebok i konfeksjonskunnskap. Tydeligvis prøver han å tenke seg beretningen om de hellige tre konger — med den samme feilmargin på ca. 1000 år.

Noen annen forklaring enn at de tre vismenn kom glidende inn mot kysten ombord på et vikingskip kan han forståelig nok ikke finne.

Ikke jeg heller.

På den annen side:

Kanskje man ikke skal ta slike ting for alvorlig?

Kanskje man i det hele tatt skal være en smule varsom med å ta kristenfolks uttalelser her til lands for høytidelig?

De egner seg jo nemlig ofte mer til morskap:

I et fjernsynsprogram nylig snakket noen meget kristelige damer om kvinnens stilling i det norske samfunn og i den norske kirke.

En av dem sa poetisk at kvinnen var som en rose. Derefter mistet hun tråd og tone. Hun sa noe slikt som dette:

Kvinnen er som en rose. Men hun må dufte godt. Gud er bedrøvet når kvinnen stinker . . .

Underforstått: det finnes kvinner som er så friggjorte at de, vel, stinker.

Skal man ta slike damer alvorlig?

Nepp.

Hun må også få en feilmargin å jonglere med, synes jeg.

I de fjordene der hvor hun lever kommer nok av og til merkelige vikingskip glidende.

KORTE NYHETER

PREST SKUTT NED I BUENOS AIRES

OVER 1500 slum-boere i Buenos Aires fulgte etter kisten med en argentinsk katolsk prest som ble skutt ned av revolvermenn da han forlot en kirke etter å ha lest messen. Den 43 år gamle presten, Carlos Mugica, var en av lederne i den argentinske bevegelse av prester som arbeidet for å hjelpe de fattige. De sorgende villeros sang hymner og sangen *We shall overcome*.

LEGMANNSMØTE I LONDON I AUGUST

RUNDT TYVE europeiske nasjoner vil bli representert på en katolsk legmannskonferanse i London i august hvor man skal diskutere migrasjon og de kristne. Halvparten av delegasjonene vil bestå av ikke-katolske utsendinger.

APPELL FRA KATOLSKE BISKOPER I NEW YORK

BISKOPENE i staten New York har bedt den amerikanske regjering og de enkelte familier om å sende mer mat og mer gjødningsstoffer til de kriserammede områder i Afrika og Asia hvor millioner trues av hungersnød. De 38 biskopene sier at millioners skjebne er avhengig av hva som blir gjort i overskuddsland i de kommende uker.

**Sommernummeret
kommer
den 22. juni**

Ømtålig emne:

Kommentar rundt den

ST. OLAV kommer på disse og de neste sider inn på et meget ømtålig emne i dagens Kirke: spørsmålet om skilsmisse og gjengifte.

Vi lar først en ung sosiolog, dominikanersøster Else-Britt Nilsen kommentere og forklare den siste skilsmisseavstemningen i Italia, og derefter gjengir vi en preken som pater Arne Fjeld holdt ifjor om vårt dilemma.

RED.

Av ELSE-BRITT NILSEN O.P.

Diskusjonen omkring skilsmisse og gjengifte for katolske kristne dukker med jevne mellomrom opp. Denne gang er det det italienske folks endelige godkjenning av loven om borgerlig skilsmisse som på nytt har aktualisert spørsmålet. Forholdet mellom stat og Kirke i Italia har gjort saken særlig komplisert. Tidligere kunne et ekteskap oppløses bare ved at en *kirkelig* domstol erklærte det for ugyldig. Domstolens enestående myndighet ble fastlagt i italiensk lov ved konkordatet mellom Mussolini og Vatikanet i 1929. Ordningen medførte ikke bare et stadig større kaos av illegale forbindelser, barn født utenfor ekteskapet osv., men hadde også andre alvorlige følger både for stat og Kirke.

For det første har Den italienske republikk som i mange henseender er en moderne stat med en moderne konstitusjon, fra begynnelsen av erklært at Kirke og stat er uavhengige og suverene. Likevel, på et område som alle moderne stater betrakter som sitt eget, ble borgerne underlagt lover og domstoler som var andre enn dens egne slik at statens selvstendighet ble sterkt begrenset. Dessuten diskriminerte ordningen en stor del av borgerne. De som giftet seg borgerlig såvel som religiøst, men *utenfor* den katolske kirke, kunne ikke gå til en kirkelig domstol og hadde derfor ingen mulighet for skilsmisse.

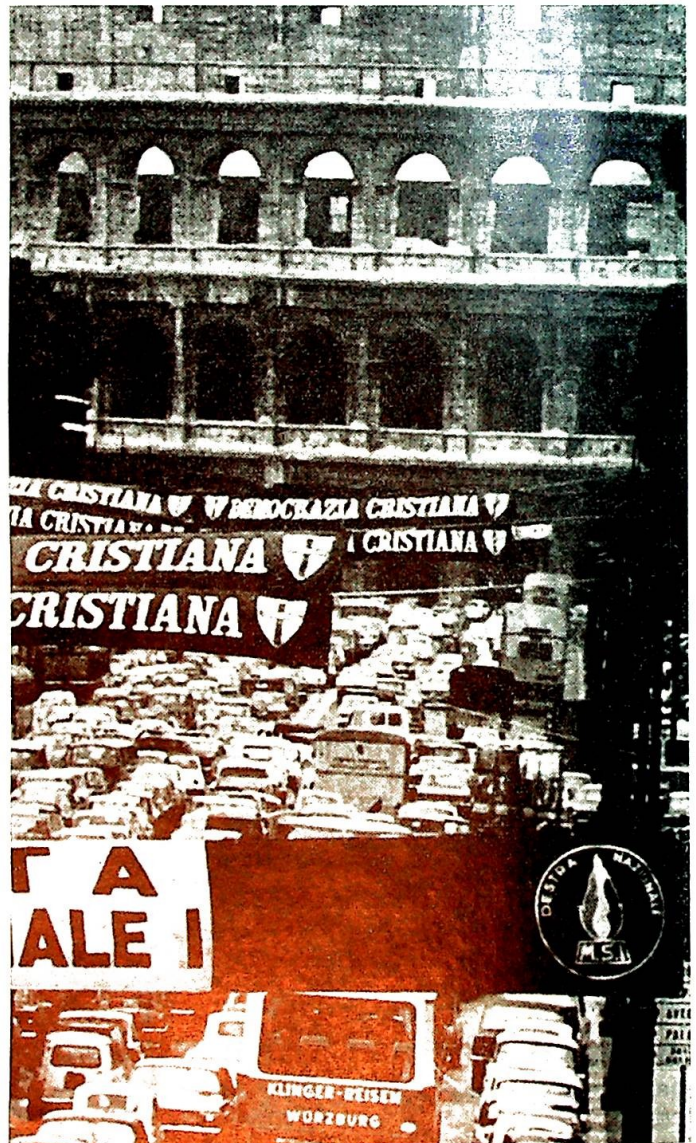
Også Kirken selv har mye å vinne ved den nye loven siden ekteskapsdomstolene i mange tilfelle faktisk er blitt misbrukt. Til tross for disse forhold skulle den nye skilsmisseloven få en nokså vanskelig start.

Da den i 1970 ble vedtatt av det italienske parlament, hadde den allerede en nokså lang og komplisert historie bak seg hvor sosialistene hadde satt hardt mot hardt overfor de kristne demokrater. Vatikanet hadde hatt hemmelige forhandlinger med statsminister Mariano Rumor. Lovvedtaket ble imidlertid ikke siste ord i saken. Da den parlamentariske debatt var over, startet en voldsom diskusjon utenfor, hvor Kirken deltok meget aktivt. Denne resulterte — som alle vet — i den folkeavstemning som nettopp har funnet sted.

Det er neppe noen grunn til å betvile — som den kjente moralteolog Bernhard Häring hevdet — at dette vil være

et gode for familiens stabilitet i Italia. Dermed er intet sagt mot den katolske oppfatning. Likevel kan det være av interesse å se litt nærmere på skilsmisse som sosialt fenomen og Kirkens forhold til dette.

At et ekteskap mislykkes, er hverken noe nytt eller et særskilt kjennetegn for vår tidsalder. Ulike samfunn adskiller seg imidlertid fra hverandre i oppfatningen av hva som kan tåles av spenninger i forholdet mellom mann og kone, såvel som i deres forslag til løsning av et vanskelig ekteskap. Amerikanske opplysninger viser at man i forrige århundre godtok «en grad av disharmoni» som moderne ektepar ikke ville finne seg i. Midlene til å unngå

Skilsmisser

siste avstemning i Italia

eller minske ekteskapeleg konflikt er ikke i noe samfunn så gode at alle ektepar klarer sitt ekteskap.

Skilsmisse er da en av sikkerhetsventilene for de uunn-gåelige spenningene mellom gifte. Det som adskiller skilsmisse fra andre løsninger — erklæring om ugyldighet, separasjon eller at den ene av ektefellene ganske enkelt stikker av — er at gjengifte tillates for begge parter. Neppe er det riktig å omtale skilsmisse som en mer ekstrem løsning enn noen av de andre muligheter. Hvorvidt det er mer ekstremt å skilles enn å måtte tåle prøvelsene i et ulykkelig ekteskap er selvsagt ikke målbart, og det er i all fall delvis utslag av personlig eller sosial vurdering.

I og med industrialiseringen har også familien blitt endret: en særlig vekt legges på den uavhengige kjernefamilie som består av kone, mann og deres barn. I denne type familie fins det forholdsvis mange skilsmisser. Folk har nå fått større handlefrihet enn tidligere og rett til selv å velge sin partner. Yrkestilbudet er blitt variert, og gårdsdrift med arbeidsfelleskap for familien er ikke lenger nødvendig for å opprettholde livet. Man er mindre avhengig av sine eldre slektninger, føler færre forpliktelser til å ta seg av eldre slektninger og mottar da selvsagt mindre hjelp fra dem. Den sosiale kontroll på begge sider blir følgelig mindre.

En slik familieform krever derfor at ektefellene oppnår det meste av sin følelsesmessige tilfredsstillelse innenfor den lille familieenheten som består av mann, kone og barn; slekten tjener ikke lenger som støpote mot den ytre verden. Gruppen stilles overfor langt større krav på det følelsesmessige område når den slik eksisterer uavhengig enn når den er en liten enhet innenfor en større slekt. Følgelig blir da kjernefamilien lett sårbar.

En stor endring i antall skilsmisser vitner om et «sammenbrudd» av det gamle systemet, men familiens grunnleggende oppgaver: å dekke mannens og kvinnens seksuelle behov, å sette barn til verden og sørge for deres fysiske, psykiske, sosiale og åndelige oppdragelse kan like godt utøves nå som før. Dessuten synes friheten og smidigheten i dette nye systemet å svare bedre til behovene i et industrielt samfunn.

Det stadig økende antall skilsmisser må utvilsomt henge sammen med forandringer i samfunnet. Kanskje har de mest slående endringer skjedd når det gjelder verdier og normer i forbindelse med skilsmisse, og det er kanskje her man særlig bør være oppmerksom hvis man ønsker å vurdere forholdet i lys av kristne prinsipper.

Riktignok har man ikke godtatt den tanke at skilsmisse er et gode, en ting man ønsker, men skilsmisse betraktes heldigvis ikke lenger som noe skammelig som må skjules eller som en grunn til å utstøte et menneske fra «det gode selskap». Den er heller noe som man beklager, som krever medfølelse og støtte. Uansett om personen det gjelder er skyldig eller ikke — noe som forresten er temmelig

umulig for utenforstående å avgjøre — blir skilsmisse betraktet som en mulig løsning av familievansker.

En slik endring er bare en del av de forandringer Vestens samfunn har undergått i den prosess som vi ofte kaller sekulariseringen. Atferdsmønstre som tidligere ble vurdert ut fra sterke moralske normer, blir nå verdsatt ut fra hvor hensiktsmessige de er. I stedet for å spørre: «Er dette moralsk?», er det mer sannsynlig at spørsmålet lyder: «Tjener dette de behov man har som menneske?»

Med dagens krav om at man skal være human og respektere menneskerettighetene, er det vanskelig å hevde et standpunkt som prinsipielt utelukker skilsmisse og derfor gjengifte. Den kulturelle bakgrunn har vært gjenstand for så gjennomgripende endringer at man ikke lenger tåler urett mot seg selv som tilfellet var før. Selvsagt kan en slik holdning lett ende med egoisme. Man har skyhøye forventninger når det gjelder de goder man selv vil motta i ekteskapet, mens liten tanke vies det man selv skal yte. Resultatet blir da gjerne deretter. Sannsynligvis innbyr dagens situasjon lettere til dette enn den gjorde tidligere.

Likevel må man tro at mer er vunnet enn tapt ved en større respekt for det menneskelige, noe som også er i samsvar med kristen tankegang. Mange av de krav som idag stilles til ekteskapet synes mer å falle sammen med det kristne ekteskaps idealer enn tilfellet var tidligere.

Innledningsvis tok vi for oss endringen i skilsmisse-lovgivningen i Italia. For våre mer hjemlige forhold vet vi at det i 1970 var ca. 3500 skilsmisser og over 4000 separasjoner i Norge. Problemet er altså svært aktuelt, også for norske katolikker. Hva skal man da ut fra en kristen synsvinkel mene om dette? Er det bare vi som er blitt for meget farget av det samfunn og den tid vi lever i? Eller er kanskje vårt standpunkt i dette viktige spørsmål mer idealistisk enn realistisk?

ST. OLAV

KATOLSK
TIDSSKRIFT

HVER 14. DAG

KR. 50,— PR. ÅR

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER		Stille messe	Høy- messe
OSLO: <i>St. Olavs kirke</i> Akersveien 5 tlf. 20 72 26 - 20 72 44	lörd.:	19.00	—
	sønd.:	9.30	11.00
		19.00	—
<i>St. Hallvard kirke</i> , Fransiskanerne, Enerhaugt. 4, tlf. 67 23 83		8.35 18.00	11.00 —
<i>St. Dominikus kirke</i> , Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71		9.00 18.30	11.00 —
<i>Vår Frue Villas kapell</i> , Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 18 21		9.00	—
<i>Grefsen kapell</i> , Glads vei 23, tlf. 212355		11.00	9.30
<i>Lunden kloster</i> , Øvre Lunden, tlf. 212587			9.30
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke</i> , Tyholmen, tlf. 22 209		8.00	10.45
BERGEN: <i>St. Paul kirke</i> , Christiesgt. 16, tlf. 21 54 10		9.00	11.00 —
<i>Vår Frue kirke</i> , Helleveien, tlf. 22 73 53 - 25 77 07		10.00	— —
<i>Florida kapell</i>			19.00
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke</i> , Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19		8.30	10.30
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke</i> , Kongensgt. 9, tlf. 11 438		9.00	11.00
HALDEN: <i>St. Peters kirke</i> , Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168		8.00	10.45
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke</i> , Torvgt. 113, tlf. 23 751		8.30	11.00
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke</i> , Haralds gt. 21, tlf. 23 195		8.30	11.00
HØNEFOSS: <i>St. Theresias kirke</i> , Vesterngt. 5, tlf. 21 266		9.00	11.00
KRISTIANSAND S: <i>St. Ansgar kirke</i> , Kirkegt. 3, tlf. 24 255			11.00
LILLEHAMMER: <i>Mariakapellet</i> , Weidemannsgt. 3, tlf. 52 550		—	10.00
LILLESTRØM: <i>St. Magnus kirke</i> , Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85		9.00	11.15
MOSS: <i>St. Mikals kapell</i> , Ryggeveien 24, tlf. 41 038		—	11.00
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke</i> , Sverresgt. 26, tlf. 50 793		8.30	11.00
STABEKK: <i>Maria kirke</i> , Nyveien 17, tlf. 53 77 35		8.30 19.00	10.45 9.30
STAVANGER: <i>St. Svithun kirke</i> , Dronningens gt. 8, tlf. 25 534		8.30	10.45
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke</i> , Sandefjordsgt. 1, tlf. 11 949		8.00	10.45
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke</i> , Prinsensgt. 2a2 Biskopen og prestegården tlf. 21 214		8.45 19.00	11.00 —
	<i>St. Elisabeth hospital</i> , Ila, tlf. 21 670	6.15	—
KRISTIANSUND N: <i>St. Eysteins kirke</i> , Flintegt. 5, tlf. 72 779		8.00	11.00
LEVANGER: <i>St. Torfinns kirke og</i> <i>St. Eysteins sykehjem</i> , Jernbanegt. 29		8.30	11.00
MOLDE: <i>St. Sanniva kirke</i> , Parkveien 23, tlf. 51 467		8.30	11.00
ALESUND: <i>Vår Frue kirke</i> , Nørvesund, tlf. 37 558		8.30	11.00
TROMSØ: <i>Vår Frue kirke</i> , Storgt. 94 Biskopen og prestegården, tlf. 3604		19.30	11.00
	<i>St. Elisabethsøstrene</i> , Mellomvn. 47, tlf. 81 487	8.00	—
BODØ: <i>St. Eysteins kirke</i> , Hernesveien 22, tlf. 81 783		8.15	10.30
HAMMERFEST: <i>St. Mikal kirke</i> , Salsgt. 52, tlf. 11 447 (I.VII—31.VIII)		19.00	11.00
	<i>St. Elisabeth Institutt</i> , tlf. 11 392)	8.00	—
HARSTAD: <i>St. Sanniva kirke</i> , Skolegt. 4, tlf. 61 501		8.00	10.30
NARVIK: <i>Den svenske sjomannskirke</i> , Prestebolig: Einervegen 7. Tlf. 41 634.			11.00

Skilsm

Mange liker ikke så godt fortellingen om kvinnens skapelse. Kvinnen skapt av Adams ribben, det virker som om kvinnen skulle være et bi-produkt. Forfatterens hensikt er snarere det motsatte: Gud ville gi Adam en medhjelp som var hans *like*. Det er jevnbyrdigheten som er uttrykt i det umulige navn «manninne», som også er oversetterens nøtt. «Mann og maninne», de er jevnbyrdige, derfor kan de også i ekteskapet bli til ett kjød, til en ubrytelig enhet.

Evangelieteksten gir også kvinnen en større verdighet enn vi oppdager ved første øyeblikk. Men når en kjenner jødisk lovgivning på Jesu tid, ser en at Jesus bevisst satte kvinnen på samme plass som mannen. På Kristi tid var det mannen, og bare han, som hadde rett til å utstede et skilsmissebrev. I enkelte tilfelle, når hustruen hadde vært utro, hadde han endog *plikt* til å sende henne bort. Mannen derimot kunne på sin side gjerne være utro, uten at *det* brøt ekteskapet. Bare kvinnen ble ekteskapsbryterske, hvis hun begikk en feil.

Så Kristus gjør to ting i denne forbindelse: Han setter de lovkjyndige på plass ved å gjøre oppmerksom på at Mose lov, som tillot og forpliktet menn til å behandle kvinnene slik, slett ikke var etter Guds vilje: «For deres opprørske hjerters skyld satte Moses denne bestemmelsen.»

Derefter virker det som om Jesus innskjerper loven om ekteskapets uoppløselighet. Kanskje skal vi ikke først og fremst oppfatte hans ord her som en lov. Vi vet jo fra andre steder i Evangeliet at Jesus var ikke så interessert i *lovenes* ordlyd og deres ytre overholdelse: det

er ånden som besjeler oss som for ham er det viktigste, og respekt for lovens bokstav har aldri betydd noe særlig for ham, hvis den går sammen med ukjærlighet.

Jesu bud er alltid budet om kjærligheten til Gud og til nesten, som er ett og det samme. Kjærligheten er alltid mer krevende enn noen detaljert rettsorden. Som regel krever kjærligheten at vi skal gi den annen *mer* enn han fortjener, *mer* enn han har krav på. Derfor går Jesus egentlig ikke med på å diskutere Mose lov, egentlig forkaster han hele diskusjonen. Kjærligheten er mer krevende enn Mose lov og mer krevende enn noen annen lov.

«Du skal elske din neste som deg selv»: det innebærer at en ikke skal skrive noe skilsmissebrev, en skal ikke være utro, en skal ikke lede sin ektefelle til utroskap ved å oppføre å vise ham eller henne godhet. «Du skal elske...», det opphever alle spekulasjoner om «Har jeg lov til... Kan jeg tillate meg... Tillater Gud...»

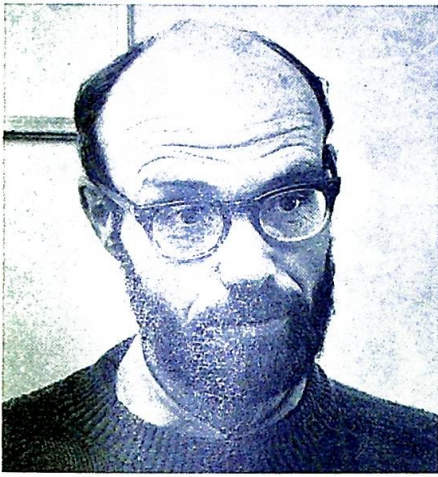
Dette fører til et dilemma for Kirken når det gjelder de fraskilte som er gift igjen.

For det finnes mange katolikker som ikke har klart å leve opp til idealet om den ubetingede kjærlighet. Og hvem av oss kommer ikke til kort overfor budet om kjærlighet? Hvem av oss vender det annet kinn til når vi blir slått? Hvem av oss gir vinterfrakken med når noen ber oss om den ene dressen? Likesom vi alle kommer til kort overfor budet om ubegrenset kjærlighet, er det mange som er kommet til kort i ekteskapet. Det finnes nå visstnok millioner av katolikker som etter en skilsmisse har inngått ekteskap som kirkeretten holder for ugyldig.

isse og gjengifte

Et katolsk dilemma

En preken av
fr. ARNE FJELD O.P.

Og blant disse katolikkene er det mange som lengter etter å få motta sakramentene igjen. Det er mange som vet med seg selv at det første ekteskapet er dødt og ikke kan vekkes til live igjen, at det virkelig ikke har noe håp eller noen sjanse. Det nåværende, kirkerettslig ugyldige ekteskapet derimot, kan være lykkelig, menneskelig berikende, ha barn, — alt som gjør det menneskelig uforvarselig å anbefale at det skal oppløses for at katolikkene igjen skal kunne komme til sakramentene.

Og er det ikke merkelig ulikt Kristi egen holdning at mennesker skal holdes borte fra ham på grunn av gammel skyld? Vi vet jo fra evangeliene at Kristus alltid kom menneskene i møte med tilgivelse, med gjenopprettelse av det forspilte, med nytt liv.

Det teologiske resonnementet som ligger til grunn for å nekte fraskilte som er gift igjen utenfor Kirken, å motta nattverden er, som alle vet, at så lenge beg-

ge ektefellene lever, eksisterer det første ekteskapet, og det annet ekteskap blir da ekteskapsbrudd. Og som kjent kan en ikke få syndsforlatelse og sakramenter så lenge en har til hensikt å synde igjen.

Likevel er det i mange bispedømmer, ikke minst i USA, et sterkt ønske om å kunne gjøre noe for disse medkristne som ber om å få motta nattverden, om å få møte Kristus i brødet og vinens skikkelser.

Men hvis dette blir praksis, er det veldig viktig at vi alle forstår i hvilken ånd Kirken håper å komme disse menneskene i møte. Kirkens oppgave er jo å være tegn på Kristi godhet i verden. Kirken ønsker å være et tegn på Kristi holdning overfor dem som har feilet, og ikke kan komme ut av sin gale situasjon igjen. Kirken ville også gjerne gjøre dette, i bevisstheten om at nattverden er ikke en belønning for dem som har holdt seg uplettede og syndfrie, men et nådemiddel, en hjelp for mennesker som trenger Kristi bistand for å kunne klare å leve som kristne. Og en katolikk som lever i et ekteskap som kirkeretten ikke anerkjenner, kan vel trenge denne hjelpen så godt som noen.

Jeg kalte forholdet til fraskilte og gjengifte et dilemma. For samtidig som de fleste av oss vel gjerne ville oppta alle katolikker i vårt nattverdsfelleskap, må det ikke forstås som at «når et ekteskapet blitt oppløselig». Kristi ord om kjærligheten står ved makt: han nekter å gi en *lov* om utstedelse av skilsmissebrev, regler om når man kan skilles og når man kan gifte seg igjen. Hvis folk som lever i kirkerettslig ugyldige ekteskap, igjen får komme til sakramentene, er det bare fordi det nytter lite å

komme med den ideale fordring når folks virkelige situasjon er slik at de ikke kan gjenopprette det første ekteskapet, og de lever i et nytt.

Valgsituasjonen har preg av et dilemma, også fordi en slik praksis ikke må forstås av de fraskilte som i troskap mot Kristi ord om den ubegrensede kjærlighet, har valgt å forbli alene, som om *de* ikke lenger har Kirkens støtte. Mange fraskilte har gitt avkall på et nytt ekteskap bare av ønske om å gjøre Kristi vilje. De fraskilte som velger ikke å gifte seg igjen, har som de første grunn til å vente seg støtte av sine medkristne. Likeledes er det folk som tappert holder ut i et vanskelig ekteskap. De må heller ikke tro at deres storsinn blir nedvurdert.

Vi befinner oss altså i et dilemma: Vi vil gjerne komme dem i møte som av gammel skyld er blitt avskåret fra sakramentene. Samtidig ville vi at det skulle være helt klart at det kristne ekteskap er uoppløselig, og at de fraskilte som velger å leve alene, har alles aktelse og respekt her i Kirken. Over hele verden funderer Kirken på dette. Kanskje vil vi en gang finne en praksis som er til beste for alle.

Kristus gav et nytt bud, budet om kjærlighet. Det innebærer at i forholdet mellom mann og kvinne, er det i Guds økonomi *likeverdighet*. Kristus nektet også å gi fariseiske lover for hvordan en kan sno seg unna kravet om ubetinget kjærlighet. Det er budet om ubetinget kjærlighet til Gud og til nesten som må lede oss, også når vi skal vurdere spørsmålet om de fraskilte og gjengifte skal ha plass blant oss ved Herrens bord.

SMILENDE SØSTE

Vil ikke kall

Av ÅGE RØNNING

Søster Mildri på Katarinahjemmet er i virkeligheten en alvorsdame, man må ikke la seg lure av hennes muntre tone. Heller ikke av tips annetsteds fra om at hun har «smuglet ut» en ørliten kaktus fra Det hellige land eller at hun svermer for farver som gult og grønt. Når man oppfatter — som hun selv sier — at det er en tid for alt, velger man selv Alvoret i samtalen. Vel tar nok denne priorinnen med glede et glass vin når det er tid for å le, men det er så absolutt ingen grunn til å gråte når hun er alvorlig. Alvoret hennes er preget av en spennende og levende virkelighet.

Når hun drar på ferie, har hun ikke med seg krimbøker, men verker om konsilene. De minner henne bl. a. om at «det ikke er noe nytt under solen», de problemer vi sliter med idag har vært der i århundrer av Kirkens historie. Derfor sier hun:

— Jeg vil ikke ønske å leve i en annen tid i Kirken, ikke etter å ha lest om alle de vanskeligheter de forskjellige konsiler måtte møte. Det er spenninger i den katolske Kirke idag, men man skal ikke være for pessimistisk av den grunn. Det er ikke lenger spørsmål om umoral og slike ting blant Kirkens ledende menn som vi var tynget ned av i århundrer, og Kirken er temmelig ren for at man blander politikk og religion. Vel lever vi i en tid hvor man trekker i begge retninger, man er ikke alltid enig om hva som er til det beste for Kirken, å leve i tradisjonen eller å se fremover, men man må bare ta begge ting med. Begge parter vil det beste for Kirken.

— Man må kort sagt akseptere hverandre?

— Vi må akseptere at en trosfelle har en annen oppfatning om en del ting. Det gjelder begge veier. Er man aldri så lite venstreorientert, blir det fort til at det å være blå er det verste skjellsord man kan tenke seg.

— Og det går litt den andre veien også, ikke sant?

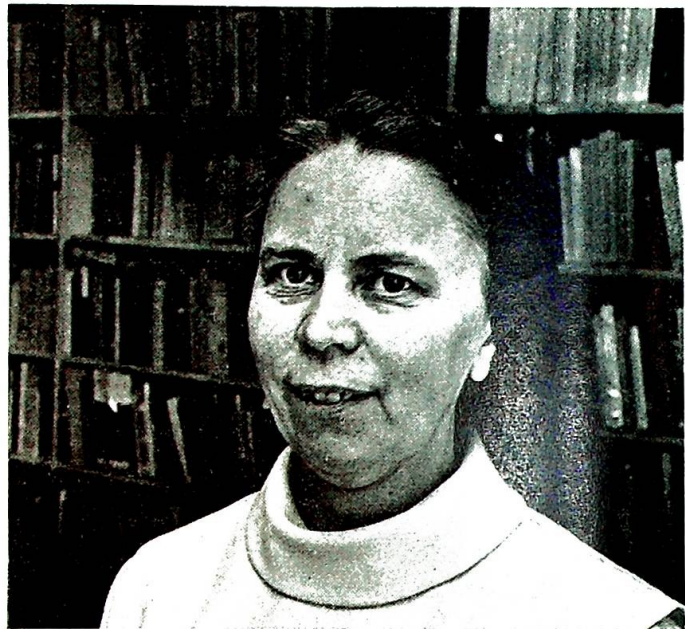
— Ja, det gjør det.

— Hva lærer konsilhistorien deg om kvinnens stilling i Kirken?

— Det er ikke noe å søke etter engang i konsilene, man søkte ikke etter henne i samfunnet. Idag er situasjonen anderledes: All den stund dagens samfunn gir kvinnen en riktigere plass ved siden av mannen, så må også Kirken følge opp dette.

— Hva bør Kirken gjøre?

— Jeg synes den er på god vei, jeg. Men jeg tror at man må ta tiden til hjelp og venne seg til at kvinnen også har en stor rolle å spille i Kirken. Men, som sagt, igjen dette med tiden. Hvis man forserer noe over en tiårsperiode så det bare skaper splid og ufred er ingenting oppnådd. Men alt dette kommer naturlig frem i Kirken idag, i Kirken som i samfunnet.

— Hvorfor er ikke ordenssøstrene for eksempel representert i de øverste råd?

— Det kommer nok snart. Det må komme som en naturlig ting, tror jeg. I områder i verden hvor Kirken forfølges, er kvinnene allerede mye mer med i bispedømmenes styre og stell. I vår del av verden hvor vi i hvert fall ennå ikke har slike vanskeligheter, går man fremdeles rundt i rutinen fra før i tiden.

— Tror du på at Kirken en gang får kvinnelige prester?

— Jeg kan tenke meg at fremtiden vil bringe det dit hen. Kan ikke se noen grunn til at vi ikke en gang skal få kvinnelige katolske prester. Men også her mener jeg at det ville være veldig dumt å forsere saken nu. Om noen år blir det en naturlig tanke, og lar vi det gå naturlig frem, slipper vi en masse diskusjon og ufred.

— Vi skal snakke om andre ting også. I dette nummeret av ST. OLAV har vi bl. a. stoff om avstemningen i Italia om skilsmiselloven. Er vi ikke kommet dit hen at vi burde anerkjenne at andre må få lov til å skille seg, hvis de selv velger en slik løsning?

— Opplagt. Der må vi vise frihet. Og hver må ta ansvaret for sitt liv. Man snakker jo alltid om at frihet er det herskende i Guds rike, men når det er slik, må vi også respektere at andre mennesker har sin frihet. Det betyr ikke at vi synes det de gjør er riktig, men de har lov til å handle fritt. I følge Evangeliet er det og det

R MED KAKTUS

ny-feminist

riktig, men når man er opplyst om at det er slik, må det være opp til hver enkelt å bestemme hva hun eller han selv vil gjøre.

— Hva synes du om de salmene vi har idag?

— At enkelte er riktig bra, mens andre absolutt ikke er brukbare. Her må vi vurdere det som foreligger: Hva av dette stimulerer oss til bønn og hva stimulerer vår irritasjon. Og da får vi heller kutte ut det som ikke er så bra.

I neste omgang sier hun:

— Jeg tror ellers at tidebønnene betyr fryktelig meget. Men det krever kvalitet, både tekstmessig og når det gjelder melodiene. Jeg tror det betyr veldig meget at kvaliteten er der, og her hos oss er vi meget heldige som har pater Norheims melodier. Men når kvaliteten er i orden, så får alle synge med sitt nebb. Møtet i kapellet til tidebønner er en del av vårt fellesliv, og det må ikke være slik at de som kan synge synger, mens de andre tier for ikke å ødelegge. Alle må få delta, det er ikke snakk om en musikalisk prestasjon, men om en fellesbønn.

— Overlever Salve Regina for eksempel her i huset?

— Ja, den gjør det. Vi synger den hver lørdag, og jeg tror at vi er glad for å synge den på latin. Jeg mener at det var viktig at vi fikk folkesproget inn i Kirkens liv, men det er også like riktig at vi beholder slike klenodier som Salve Regina og synger dem på latin fra tid til annen. Salve Regina tilhører en skatt vi ikke har råd til å tape.

Et skritt tilbake:

Hun heter Mildri Hoch-Nielsen og konverterte i meget ung alder, hun begynte med undervisning da hun var 13 år.

— Stakkars jente, mumler jeg og tenker på lærdommen og pliktene og alt slikt.

— Stakkars prest, sier søster Mildri helt fornøyd.

Hun konverterte «tett i hælene» på to søstre, ble fransiskanertertiær i nesten forbløffende tidlig alder og gikk i kloster et par år etter at krigen sluttet. Det siste bestemte hun seg til tidlig og selv om kloke patre kanskje var en smule betenkte og lurte på om ikke begeistringens snart ville kjølne, ble det som hun selv planla.

— Aner du, når du ser tilbake, noe om hvorfor og hvordan dette skjedde?

— Alt er gratis ved et kall. Alt er nåde. Jeg har alltid søkt Gud, jeg kan ikke si annet. Selv på skolen. Mitt ønske ved å gå i kloster, var å være et sted hvor Gud alltid ville være i første rekke.

Og i dette dominikanerinnklosteret har hun vært i over 25 år. Hun sitter idag som priorinne for annen gang og skal for eksempel fra høsten av ha medansvar for søstrenes byggeprosjekt.

Men når hun får noen ledige minutter stikker hun sik-

kert inn i biblioteket — og ser på sine kaktuser. Det sies at det er de eneste planter som klarer seg på Katarinahjemmet, de andre dør gjerne av vannmangel. Men kaktusene har en rimelig sjanse, hun viser dem frem med en viss stolthet.

— Den fikk jeg med meg da jeg var i Det hellige land. Vi ble kroppsvistert på flyplassen i Tel Aviv, de lette over alt etter sprengstoff og narkotika.

— Men oppdaget de ikke kaktusen da?

— Joda, men de brydde seg ikke om slike ting. Nå gjelder det bare at vi husker på å vanne den, av og til bør den også få en skikkelig rotbløyte.

— Du snakker som om du er landbrukskyndig. Jeg har hørt at du kan melke?

— Jada, det lærte jeg som barn. Hver sommerferie var jeg på en stor bondegård hvor jeg fikk hjelpe til i fjøset.

— Det er kanskje derfor du velger gult og grønt som dine yndlingsfarver?

— Gult er lys og sol.

— Hvordan vil du forøvrig at jeg skal karakterisere deg? Som feminist?

— Jeg vil ikke kalle meg selv en feminist. Var mer opp-tatt kanskje av de tingene før. Nå syns jeg at det går sin gang. Jeg er absolutt ikke ny-feminist. Mange ting står ennå igjen, også i Kirken. Men altså, *festina lente*, il langsomt som romerne sa.

ST. OLAV

KATOLSK

TIDSSKRIFT

HVER 14. DAG

KR. 50,— PR. ÅR

Kirken i Portugal for sterkt belastet?

Etter statskuppet i slutten av april er Portugal nå gått inn i en spennende og vanskelig periode. Man spør seg om den nye regjering er sterk nok til å ta det oppgjør med fortiden som må til, og samtidig bygge opp et levedyktig demokrati. Men det er ikke bare de politiske maktavere som må foreta et oppgjør og en sanering. Det samme gjelder Kirken som på grunn av sitt nære forhold til det gamle regime er sterkt belastet. Selv om opposisjonen blant legfolk grep stadig mer om seg, så var Kirkens ledere helt til det siste stort sett svært forsiktige. En del av biskopene, med patriarken av Lisboa i spissen, har hilst maktskiftet velkommen, og man kan bare håpe at Kirken vil kunne bli en positivt byggende faktor i fremtidens Portugal. Det avhenger både av den videre politiske utvikling, men også i høy grad av den selv.

Kirkens nære forhold til statsmakten i Portugal har sin historiske forklaring. Da Salazar grep makten i slutten av 20-årene, hadde den katolske kirke lenge vært i en vanskelig situasjon. Salazar så hvilken støtte Kirken kunne bli for ham, og sørget for å gi den en anerkjent stilling og sikre den arbeidsmuligheter. Det ønsket resultat uteble da heller ikke. Den nyutnevnte kardinal av Lisboa, Mgr. Cerejeira, en skolekamerat av Salazar, støttet i sin takknemlighet åpent det nye styret for dets «arbeid for fred, religionsfrihet og fremme av kristne prinsipper». Etter grunnloven var kirke og stat atskilt, men den «romersk-katolske religion» ble erklært for «det portugisiske folks nedarvede religion», og Kirken fikk en vid arbeidsmark.

Av Karin Gullerud-Johansen O.P.

Konkordatet

Ved avtalen mellom Kirke og stat i 1940 fikk Kirken en ærefull plass i systemet og ble offisielt anerkjent som en oppdragende og utviklende faktor i samfunnet.

Denne heder og anerkjennelse var imidlertid dyrt kjøpt. Den katolske kirke i Portugal hadde gjort seg til fange av regimet og måtte spille dets spill. Først skjedde det uten særlige betenkeligheter, men smått om senn oppdaget man at i denne stat som Kirkens menn hadde rost for dens kristne prinsipper, var det god avstand mellom Kirkens egentlige lære og den som staten ville sette ut i livet — i Kirkens navn.

Ubehaget blant en del av de kristne vokste, og i 1958 stilte biskopen av Porto, Antonio Ferreira Gomes, åpent dette spørsmålet: «Kan man identifisere regimet i Portugal med sannhet og rettferd?» Svaret var elleve års landsforvisning og iherdige forsøk på å holde nye tanker ute. Pavelige dokumenter ble forbudt eller forvansket, men hierarkiet fant seg både i det og i ikke å kunne diskutere det annet Vatikanconsils avgjørelser offentlig.

Caetanos to fiender

Men under den glatte overflaten ulmet uroen. En del legfolk og prester som sa seg å være «venstreorientert», talte mot regimet og især mot kolonikrigen i Afrika. Kampen mot ufriheten i Portugal og mot uretten og undertrykkelsen i Afrika, var for dem ett og det samme. Salazars etterfølger, Caetano, erklærte at Portugals sanne fiender, det var kommunistene og katolikkene. En bølge av arresta-

sjoner fulgte hans ord, og mange var de «progressive» katolikker som, torturert og på nippet til å få sin dom, fikk friheten tilbake ved maktskiftet 25. april.

Kirken i portugisisk Afrika

Portugal har like til nå nektet å se sine oversjøiske besittelser som kolonier. De var deler av Portugal, og innbyggerne var portugisere, eller skulle bli det. Kirkens virke tok farve av dette syn. De innfødte skulle ikke bare bli kristne, men portugisiske kristne. Misjonsarbeidet var ikke, som overalt ellers i verden, underlagt den katolske kirkes misjonsinstitutt i Rom, men ble regulert av en misjonsavtale fra 1941 mellom den portugisiske stat og Kirken. Så sent som i 1961 sa Portugals biskoper: «Våre misjonærer er portugisere som arbeider i sitt eget land — hvor de enn befinner seg, og det er dette land de har plikt til å elske og tjene». Dette ble skrevet på et tidspunkt da de afrikanske folk var i ferd med å fri seg fra sine koloniherrer, og Kirkens høyeste myndighet hadde tilkjent dem retten til frihet og selvstyre.

Bare i de portugisiske områder var tonen en annen, og allerede fra 1960 av ble innfødte prester her fengslet, landsforvist eller nøye overvåket fordi de stilte seg på sitt folks side i kampen for frihet og rettferd. Utenlandske misjonærer støttet dem og talte mot kolonisystemet. Bildet var det samme overalt i de portugisiske områdene i Afrika: en krig som stadig ble mer åpen og bitter, med vold og terror fra begge sider, og en Kirke hvis ledende menn stort sett tidde til alt dette.

Mozambique

Hendelsene i Mozambique de siste

Folk og Kirke i bevegelse — mot hva?

årene er vel de som er best kjent, og de gir et godt bilde av forholdene.

I mai 1971 besluttet en gruppe misjonærer, de «hvite fedre», å forlate Mozambique. De ønsket å gjøre sitt til å gi Kirken i Mozambique et nasjonalt preg, og de ønsket fremfor alt å komme ut av sin tvetydige stilling som kolonistyrets støttespillere. Biskopenes taushet var for dem uforståelig, og de sa: «En taus Kirke, en kneblet Kirke, kan være et talende vitnesbyrd der Kirken åpent blir forfulgt, men den blir det motsatte i et land, som offisielt er katolsk og beskytter Kirken, men som, når alt kommer til alt, benytter Kirken for å fremme mål som ikke har noe med Kristi Evangelium å gjøre.»

Det var også utenlandske misjonærer som brakte nøyaktige rapporter om massakren i landsbyen Wiriyamu i desember 1972 da portugisiske tropper drepte 400 mennesker. Hovedstadens erkebiskop betegnet først rapporten som det «rene oppspinn», og det var bare etter henstilling fra Rom at han og landets øvrige biskoper erkjente at rapporten sa sant.

Man må likevel ikke glemme at biskopene i Mozambique flere ganger har hevet rosten for å protestere mot enkelte av kolonistyreets forgåelser, og for å kreve rettferdigere forhold for de innfødte, og at et par av biskopene har vist stort personlig mot. Men de har ikke stilt spørsmålsteget ved systemet, og det er først ganske

nylig, og takket være én enkelt biskop, at Kirken her nå har foretatt en samvittighetsransakelse og protestert mot at man nekter afrikaneren den frihet han har rett til.

En frittalende biskop

Biskopen av Nampula, Manuel Vieira Pinto, brøt den pinlige taushet i 1971 for å hylle de misjonærene som var reist fra landet. «Vi ønsker å se Kirken i Mozambique mer uavhengig og selvstendig,» sa han. «Vi foretrekker en forfulgt, men levende Kirke, fremfor en som blir rikelig understøttet, men er de politiske makthaveres medspiller.»

Det er især i sine uttalelser det siste året at biskop Vieira Pinto har tatt opp kolonikirkens problem i hele sin bredde.

I et brev til pave Paul VI analyserer han Kirkens unnfalighet overfor den vold og undertrykkelse som folket i Mozambique så lenge har lidd under, og beklager hierarkiets og den katolske presses fortlielser eller forvrengninger av kjensgjerningene.

Til nyttår 1974 kom biskopen av Nampula med en ny viktig erklæring der han oppfordrer til nytenkning både når det gjelder den krig som raser i Mozambique, og den fred man ønsker. «Freden er ikke bare noe man bør bevare, men noe man må skape, ut fra sannhet, rettferd, kjærlighet og frihet, ut fra menneskets politiske be-

vissthet. ... Vi må spørre oss selv om det ikke til grunn for denne konflikt ligger et rettmessig ønske om frigjøring. Kirken må ikke bare tilkjenne folkene rett til å være seg selv, den må også søke å bekjempe alle former for nykolonialisme og skape forhold som muliggjør et virkelig selvstyre.»

Denne åpenhjertige tale vakte strid i bispekonferansen i Mozambique, og biskopen av Nampula ble stående alene med sitt syn. Sammen med en rekke misjonærer i bispedømmet redigerte han et enda skarpere dokument. Resultatet var som man kunne vente: Biskopen og de misjonærene som hadde underskrevet dokumentet, ble tvunget til å forlate landet.

Hva nå?

Mange portugisiske katolikker mener at den katolske Kirkens ledere i Portugal har kompromittert seg så grundig at de bør skiftes ut. En dyptgripende omvendelse må iallfall til før den Kirke som i det gyldne bur under Salazar ble mer og mer livsfjern, kan binde an med dagens problemer og bli en byggende faktor i morgendagens Portugal. Greier den ikke denne overgang, risikerer den å bli identifisert med det gamle som må feies vekk. Men det er som vi har sett, visse ting som gir grunn til håp om en ny fremtid for den katolske kirke i Portugal.

Norske katolikker må medansvar, fellesskaps

Representanter for menighetsrådene på Mariaholm

Dette er et referat fra Legmannsrådets møte med representanter for menighetsrådene i Oslo Katolske Bispedømme i slutten av april. Møtet ble holdt på Mariaholm.

Tilstede fra menighetsrådene:

St. Olav: Eileen Schreiner, Randi Straith.

St. Hallvard: Magda Rønning, formann. John Edgar.

Stabekk: Kjell Weber, formann.

Bergen: Emily Holm, formann. Sr. Esther Smid.

Halden: Johannes Windt, formann. Henryk Kopostynsky.

Hamar: Inger Louise Abrahamsen. Sr. Dionysio Palstra.

Haugesund: Lars Basso, formann.

Kristiansand: Edel Grønningsæter, formann.

Lillestrøm: Thomas Bongard, formann. Sr. Lisbetha Larsen.

Moss: Egil Kristiansen.

Porsgrunn: Lillian Knudsen. Ruth Strøm.

Stavanger: Ralph Andersen.

Fra Legmannsrådet: Hans Christensen, formann. Pater Arno Gerritsma OFM. Knut Berle. Anders Bjørnsen. Jozef Moscicki. Helge Erik Solberg. Michael Stoneman. Ragnar Ueland, Helga Løvland, sekretær.

Dessuten deltok biskop Gran lørdag og p. Castricum under hele møtet.

Lørdag 27 april:

Efter at formannen hadde ønsket alle velkommen og hver enkelt hadde presentert seg, gikk man straks over til hovedemnet: *Menigheten i vår tid.*

Pater Arno utfylte i et kort foredrag det resymé som var sendt ut på forhånd om utviklingen innen de

kristne menigheter fra oldkirken til våre dager, med særlig vekt på de tre hovedaktiviteter: forkynnelsen, liturgien og den kristne caritas.

For å svare på de utsendte spørsmål om situasjonen på hjemstedet samt muligheter og ønsker for menighetslivet fikk hver representant tre minutter til uttalelse. Det viste seg at enkelte av menighetsrådene ikke hadde fått drøftet emnet, slik at det da var representantenes egne inntrykk og meninger som fremkom. Det som var felles for de fleste, var at arbeidet i menigheten ble utført av en liten, fast kjerne, mens det sikkert var et stort, ubrukt potensiale både av menneskelige og økonomiske ressurser som det gjaldt å få utnyttet.

St. Hallvard ble omtalt som en privilegert og aktiv menighet. Magda Rønning kunne ønske litt mere åpenhet overfor hverandre, mere informasjon om de syke og gamle, samt voksenopplæring for å engasje legfolket.

Lillian Knudsen, *Porsgrunn*, hadde lignende ønsker. De hadde forøvrig planer om intensivundervisning. Menigheten bodde til dels svært spredt, og for å skape bedre kontakt med de isolerte, foreslo hun et team av legfolk som kunne være med presten på besøk.

Edel Grønningsæter, *Kristiansand*, karakteriserte en menighet som en bedrift hvor presten som heldagsansatt leder var en krumtapp. Det var viktig å overveie hvordan legfolket kunne avlaste ham. Hun etterlyste perspektiver og informasjonsstoff for å få nye impulser og følge med i Kirkens utvikling i større sammenheng.

I *Stavanger* var det etterhvert blitt store grupper utlendinger som hadde sin egen service og derfor ikke hadde behov for noen sterk integrering i

menigheten. Ralph Andersen kunne ellers fortelle om ganske stor aktivitet. Det de savnet mest var et kirkekor.

Kjell Weber, *Stabekk*, ga også inntrykk av en menighet i utvikling og med mange aktiviteter, som intensivundervisning og private studiegrupper. De ønsket flere legfolk i menighetsarbeidet.

St. Olav hadde derimot få aktiviteter i egen regi bortsett fra dominikanernes virksomhet. De hadde spesielle problemer idet menigheten er stor, men med liten innbyrdes kontakt, og representantene ønsket større oppslutning om domkirken som et sentrum.

I *Haugesund* var der ikke lenger noen fastboende prest og bare messe hver 14. dag av ungdomspresten fra Stavanger. Selv om han gjorde sitt beste både når det gjaldt sjelesorg, forkynnelse og praktisk arbeide, var problemene store, og de følte seg usikre. Basso etterlyste retningslinjer f. eks. med hensyn til liturgi uten prest. Han ønsket også at Legmanns-

styrke følelse

rådet kunne sende ut en skrivelse som forteller om hvor kritisk situasjonen i virkeligheten er for menighetene, slik at folk bedre kunne forstå hvor viktig det er å støtte Kirken.

På Lillestrøm var det et ønske om å få legfolk mere med i liturgien.

Halden la også vekt på liturgien og ønsket bedre service og samarbeide på området kirkemusikk.

I Bergen hadde man satt spørsmålene opp i kontaktbladet og invitert til diskusjonsmøte. Av ønsker fremkom opprettelse av bydelskontakter, større vekt på personlig ansvar og opprettelse av praktiske arbeidsgrupper hvor nye medlemmer kunne bli med. De la vekt på medmenneskelighet og toleranse i forholdet til hverandre og ikke minst utlendingene, og gjennom kommunen ville de prøve å få i gang informasjonsvirksomhet.

Hamar hadde en liten aktiv kjerne, ellers var medansvar og fellesskapsfølelsen ikke stor. De håpet det nye prestegårdsbygg med plass til aktiviteter av forskjellig slag ville bidra til større interesse, slik at flere kunne bli trukket med i menighetsarbeidet. Hamar er en skoleby hvor det er gode muligheter for å gi orienteringer om

den katolske kirke. Det var et ønske at Legmannsrådet kunne hjelpe til med å finne en prest som kunne gi slike orienteringer.

På anmodning ga biskopen en del kommentarer. Han uttalte at legfolkets større overtagelse av ansvar og initiativ var det store problem i hele Kirken. For å få en oversikt over situasjonen idag og utsiktene fremover, hadde en religionssosiolog utarbeidet statistisk materiale for Oslo Katolske Bispedømme. Det viste seg at antall katolikker hadde øket jevnt med ca. 230 pr. år fra 3 000 i 1945 til 10 000 i 1973. For prestenes vedkommende var der en liten oppgang i antall, men på ingen måte tilsvarende vekstraten blant katolikkene. Samtidig kunne en økning i prestenes gjennomsnittsalder registreres, noe som har sin forklaring i at seks prester i løpet av de siste ti år er blitt sekularisert. Særlig er gjennomsnittsalderen på sognegeistligheten betenkelig høy. Et resultat av denne utvikling er at antallet katolikker pr. prest er blitt fordoblet siden 1945. Tilgangen på nye prester er nu heller lav. På samme tid er legfolk stadig blitt mer belastet og har mindre tid og overskudd enn tidligere. Det er derfor vesentlig at menighetsrådene bruker sine krefter for å få en størst mulig aktivisering av menigheten.

Han erklærte seg tilfreds med at man gikk inn for en fellesskapets dag, og fant navnet riktig.

Blant saker som han mente burde tas opp på et senere menighetsrådsmøte, var spørsmålet hva man kan gjøre for å få bedre kontakt med de fjerntboende katolikker, som det er mange av i bispedømmet. De får menighetsbrev og «Broen», men hvorledes kan man hjelpe dem til å bli apostler og misjonærer? Forslaget fra

Porsgrunn var positivt i denne retning.

Enkelte av referatsakene ble deretter tatt opp:

a) Bidragsordningen.

Biskopen fortalte at det gikk bra med gjennomføringen av 1%-ordningen, mens det foreslåtte utjevningsskjemaet var mer komplisert og hadde forårsaket diskusjoner i Presterådet.

Berle mente at det ville være en fordel om disponeringen av det eventuelle utjevningsskjemaet ble gjort av et råd som hadde representanter for de forskjellige menigheter, med en overvekt fra de mindre, og spurte om det formelt kunne gjennomføres, f. eks.

(Forts. neste side)

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Dominikus kirke	}	Oslo
Lunden kloster		
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem		
Sta. Katarinahjemmet		
St. Olavs kirke		
Bispegården	}	Arendal
St. Joseph's Institutt		
Vor Frue Hosp. Nerveavd.	}	Bergen
St. Franciskus Kirke		
St. Franciskus Hosp.		
St. Pauls Kirke		
Vår Frue Kirke		
Marias Minde		
St. Franciskusøstrenes Moderhus		
Øyenklinikken		
St. Josephs Hosp., Drammen		
St. Torfinns Klinik, Hamar		
St. Elisabeth Inst.	}	Hammerfest
St. Mikals Kirke		
St. Mikals prestegård	}	Hønefoss
St. Theresia Hosp.		
St. Franciskus Hosp.		
St. Magnus Kirke	}	Lillestrøm
St. Magnus presteg.		
St. Elisabeths Hosp.	}	Tromsø
Vår Frue Kirke		
Bispegården	}	Trondheim
St. Olavs Kirke,		
Bispegården	}	Tønsberg
St. Olavs Kirke		
St. Olavs Prestegård		
St. Olavs Klinik		

Ved bestilling av olje:
Oslo 68 34 60 - Service 68 34 66

DEN NORDISKE VALFART TIL LOURDES

24. til 31. august 1974

8 dages flyreise med full pension

Pris: Kastrup/Lourdes tur-retur, hotell «Madonna» d.kr. 1380.—

Særpris for syge og handicappede på «Accueil N-D» d.kr. 1050.—

Valfartspræst: Pater G. GOMMANS C.M.

Læge, sygeplejersker, samaritter medfølger.

Program og tilmeldelser: VALFARTSKOMITEEN

Barsehøj 25, DK. 2900 HELLERUP

kirkerettslig, noe biskopen ikke så noen hindring for. Det var enighet om at hvis man skal få de norske kato-likkene til å føle ansvar for økono-mien, må man fremlegge konkrete tall for menigheten såvel som for bispe-dømmet.

Formannen bekreftet at Legmanns-rådet så det som en sentral oppgave å få denne saken løst på en tilfreds-stillende måte.

Når det gjaldt prestelønningene, refererte biskopen den nye ordning med tilskudd fra det tyske Bonifatius-werk til prester i Skandinavia, slik at alle herefter ville få noenlunde sam-me beløp etter at alle vanlige utgifter var dekket.

b) Bispemøtet i Osnabrück.

Da Legmannsrådets representant i Osnabrück, Jacob Greve, Bergen, var forhindret fra å være tilstede på Ma-riaholm, ga biskopen en orientering om møtet, som hadde emnet «Evan-gelisering i verden idag». Av målset-tingsdebatten var det således forkyn-nelsen som denne gang ble behandlet. Til første del av konferansen var in-vitert prester, søstre og legfolk, hvor-av de norske var p. Dahl, p. Amstutz, Jacob Greve, Karin Gullerud Johan-sen O.P. og p. Kessels. Denne komi-teen hadde sammen med biskopen på forhånd hatt møter og utarbeidet et dokument, og senere hadde man be-arbeidet materialet fra konferansen. Dette var forelagt en del legfolk til uttalelse. Det vil derefter bli utarbei-det et dokument om forkynnesproblematikken hos oss idag, som i sin tur vil bli komplettert med dokumen-ten fra synoden og utgitt i bokform.

Et interessant trekk som kom tyde-lig frem i Osnabrück, var at Kirken i Norden var svært selvpoptatt og fremdeles preget av en viss ghetto-mentalitet, noe man ikke selv i til-strekkelig grad har vært oppmerk-som på.

c) Voksenopplæringen.

Biskopen påpekte hvor viktig det er at man driver denne form for un-dervisning med engasjerte legfolk som ledere.

Ueland er Legmannsrådets nye re-presentant for denne sektor, og han kunne opplyse at samarbeidet med preste- og søsterråd nu ville komme i gang.

Solberg foreslo en form for inten-sivundervisning for voksne med mer emneorientert opplæring som et al-ternativ.

P. Arno mente at stoffet omkring biskopens statistikk og forholdene i menighetene var et aktuelt tema for voksenopplæringen, og søster Lis-betha tok opp tanken om skriftlige kurs.

Søndag 28. april.

Retningslinjer for sjelesorg for fra-skilte og gjengifte.

P. Castricum ga en innledning om de fraskilte og gjengiftes situasjon og de pastorale problemer som en sogneprest i den forbindelse ble stil-let overfor. Over hele verden er sjele-

sørgere i et dilemma når det gjelder retningslinjer for å hjelpe fraskilte og gjengifte som gjerne vil komme til sakramentene og hensynet til res-ten av menigheten. Det er blitt nød-vendig at man undersøker grundig om det er mulig å finne en løsning uten å røre ved Kirkens oppfatning av ek-teskapets uopløselighet. I O.K.B. har biskopen og Presterådet i fellesskap arbeidet videre med et forslag til re-tningslinjer utarbeidet av den Nor-diske Bispekonferanses Komisjon for kirkerettslige spørsmål. Det ble så sendt til Søsterrådet og Legmanns-rådet til uttalelse, hvorefter biskopen har bedt om menighetsrådenes me-ning.

Da menighetsrådenes representan-ter fikk ordet, viste det seg at bort-sett fra et par steder hvor dokumen-tet ikke var blitt behandlet, var det full opplutning om retningslinjene, med unntagelse av formannen i St. Olav, Oslo, som i et brev ga uttrykk for skepsis.

I Bergen syntes man dokumentet var for kirkerettslig og derfor burde forenkles noe. Stabekk anbefalte at reglene ble gjenopptatt til revurde-

BERGEN

BERGEN

1/3 Kr. Madsens Bok- og Papirhandel

Bryggen 5 - Loppen - Telefon 11 482

BERGEN

HOPSDAL & DAHL A/S
Aut. Installatør, TV-, Radio-
og Utstysforretning
TORNØEGARDEN - BERGEN

K. & J. SOLHEIM
Kjøtt - Pålegg - Delikatesser
Egen Pølsefabrikk
Tlf. 99 016 Bergen
Solhelmtg. 25

ERLING KRAGE A/S

PRYD- OG BRUKSKUNST

Bergen

Telefon central 14 110

Telegramadresse: «Kjell»

VESTA · HYGEA
MED TANKE PÅ FREMTIDEN

Eches Færdhandel
NYGARDSGT. 19

USLITELIG
MODERNE
og sanitær

Kjøkkenutstyr i rustfritt stål

DIDR. ANDERSEN & SØN A/S

Telgr.: Glas Bergen Tel. 15 090

ring etter noen tids erfaring, og at det ble vist tilbakeholdenhet for ikke å støte de andre i menigheten. Videre at det ble lagt vekt på opplysning og informasjon.

Moscicki nevnte de spesielle vanskeligheter som oppstod for flyktninger hvis ektefellen i hjemlandet giftet seg igjen, og håpet på en individuell behandling av de rammede.

Solberg foreslo å bytte om teksten i retningslinjene, slik at man åpner med det pastorale og så går over til reglene.

Spørsmålet om forargelse fra menighetens side var øyensynlig ikke noe problem, og det ville lette prestenes behandling av saken. Hvis det var noen forargelse, var den snarere rettet mot dem som tok anstøt av at fraskilte og gjengifte fikk adgang til sakramentene.

Formannen leste opp utkast til uttalelse fra Legmannsrådet som lå på linje med de uttalelser som var fremkommet i diskusjonen.

Konklusjonen var da full oppslutning om retningslinjene og Legmannsrådets uttalelse, idet man anbefaler å bytte om rekkefølgen i teksten.

Fortsatt diskusjon om menigheten i vår tid.

Formannen oppsummerte de synspunkter som var kommet frem dagen før, og la særlig vekt på den voldsomme utfordring legfolket nu står

overfor ved tilbakegangen av preste- og ordensskall. Prestene vil måtte dekke stadig større områder ved å arbeide i team, og på lengre sikt må vi se i øynene muligheten for gifte prester og kvinnelige prester. Alle katolikker som har mulighet for å gjøre noe, burde komme med i ett eller annet arbeide for Kirken. I første rekke må en satse på menighetsrådene. De tverrgående organisasjoner er også viktige. Man bør bruke moderne metoder med å løse én eller to oppgaver av høy prioritet og så etterhvert ta opp nye. Man må få frem nye ansikter og gi dem konkrete arbeidsoppgaver.

Bjørnsen fremholdt at man i det kristne sosiale arbeide også måtte ta med det politiske aspekt. Videre at Kirken ikke kan erstatte heldagsarbeidende prester og søstre med legmannsarbeide på fritid, men må ansette profesjonelle i lønnet stilling for å få levedyktige menigheter. Det gjelder f. eks. ungdomsassistent.

Stoneman mente det ville bli en delvis løsning med gifte «weekendprester» som hadde fullt arbeide i samfunnet. Det gjaldt først og fremst å bevare Kirkens indre rikdom, og

man kunne lære av oldkirken å praktisere solidaritet og fellesskap i kristne grupper. Han syntes referatene fra menighetsrådene var inspirerende og foreslo at de også ble utvekslet menighetene imellom.

Weber nevnte problemet med andre befolkningsgrupper. De minste gruppene blir integrert i menigheten, mens de større som har egen betjening, blir en stat i staten. Der er også krefter å hente til arbeide i menighetene.

Solberg etterlyste konkrete idéer. Hvis det blir dårligere geistlig service, må menighetene overleve i smågruppeform og drive selvstudier. Han foreslo at:

1. Legmannsrådet oppretter en kommisjon for å se hva som finnes av materiale til selvstudium.
2. At man i stedet for vanlig voksenopplæring satser på av og til å lage kurs som intensivundervisning for å informere om viktige emner.

Ueland var enig i betydningen av smågrupper, men mente at man fortsatt også måtte satse på menigheten. Forholdene kan forandre seg, og man må ha begge deler.

OSLO

MALERMESTER

Otto Foerster

utfører allslags maler- og tapetserarbeider

Tlf. 21 69 06

OSLO

Byggevarer - Beslag - Ovner
Verktøy - Fliser - Linoleum
Tapeter - Farvehandlvarer
Kjøkkenutstyr

THIIS & CO. A/S

Haakon VII's gt. 1, Oslo
Sentralbord 41 77 30

THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgt. 3 b, Oslo
Telefon 20 40 02 - 20 70 02

TASEN BOK- OG PAPIR A/S
ERLING THORNE

Kaj Munks vej 41, Oslo 8
Tlf. 23 02 40

E. Sunde & Co. Rørleggerbedrift A/s

VARME- SANITÆR OG SPRINKLERANLEGG

Ulvenveien 89, Økern, Oslo 5. Tlf. 67 77 83

MEMBER AV
VVS
INFORMASJON
NORGE

Spesialforretningen i
RUSTFRIE STÅLARTIKLER
KNUT JUUL CHRISTIANSEN
Stortings pl. 7 — Oslo 1

Telefon
(02) 33 36 24
33 55 25

Telegr.adr.:
Rustfriknut

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Privat 55 77 87 - 69 43 72
Tlf. 20 79 06 - 20 79 05

ØVRE SLOTTSGATE 8, OSLO

STIKKET

En av de beste underholdningsfilmene som for tiden vises, og for tiden vises det ikke annet, er uten tvil *Stikket* med *Robert Redford* og *Paul Newman*. Dette sjarmerende paret møtte vi allerede tidligere i *Butch Cassidy and the Sundance Kid*, og deres siste film sammen er blitt en fortjent suksess.

«Nostalgi» er blitt et moteord og betegner vanligvis et slags lengtende blikk bakover, ikke til noen fjern fortid, men til tidligere årtier i vårt eget århundre, da livet ennå ikke var fullt så komplisert som det er i dag, kanskje heller ikke så truende. Særlig ser det ut til at amerikanerne gjerne lar seg fengsle av nostalgi, og filmatisk gir de uttrykk for sin lengsel med stor dyktighet. Nå er vel egentlig ikke dette det mest dekkende stikkordet til denne filmen, men det er temmelig klart at den tiden som beskrives, 30-årenes Chicago, får et forsonings slør over seg som det knapt fortjener. Typer som Redford og Newman var nok Al Capones by heller fattig på. Filmen og spillet er allikevel så sjarmerende og så fikse at man blir tvunget til å la all lyst til moralisering fare, og blir revet med av løyene. For ablegøyer er det vi får se i *Stikket*, intelligente ablegøyer, en sjelden foreteelse nå om dagen.

Filmen viser oss historien om en smågangster fra en liten by i Illinois, Hooker (*Robert Redford*), som arbeider i det små på sitt hjemsted. Helt uforvarende kommer han og hans partner til å stikke fingeren i et hvepsebol, det vil si en storgangsters enemerker, og partneren blir drept som en følge av dette. For å hevne sin kamerat setter han seg i forbindelse med en av de store gutta i Chicago, Gondorff, spilt av *Paul Newman*. Hooker blir godtatt som medspiller i leken, og sammen går de to til felts mot den store bandelederen, meget godt spilt av *Robert Shaw*. De vever et usannsynlig nett av intriger for å fange den store fisken i garnet,

Neste nr. av
St. Olav:

Sirener blåser i basun

ja, intrigene går i den grad inn i hverandre at man av og til har vanskeligheter med å følge med i hvem som er i ferd med å lure hvem. Mere ville det ikke være riktig å røpe i denne sammenhengen.

Filmen er en lykkelig kombinasjon av dyktige skuespillere, et intelligent manuskript og morsom miljøskildring. Det er ofte nettopp manuskriptet som svikter i filmer av denne typen. Derfor er det særlig behagelig å se en film hvor det er skikkelig gjennomarbeidet, og det er helt usedvanlig at det er så intelligent som i *Stikket*. Voldsscener er det få av, og de som finnes, er ikke mer enn man kan tåle. Det er i det hele tatt ikke i de ytre effekter at filmens sjarm ligger, men i en sikker humor og et lunt spill. Den er signert *George Roy Hill*, et navn å merke seg.

God fornøyelse til dem som ennå ikke har fått se filmen!

P. H.

STIKLESTAD

1974

Påmeldingsfristen til den årlige Stiklestad-valfart er forlenget med noen dager.

Høymessen søndag 28. juli vil bli feiret i middelalderkirken på Stiklestad.

Påmelding til St. Olavs kirkes menighetsråd i Trondheim, Sildråpevn. 26 F, 7000 Trondheim.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Ansvarshavende redaktør: Åge Rønning.

Medredaktør: Karin Gullerud-Johansen O.P.

Medarbeidere: Hallvard Rieber-Mohn O.P., D. J. Boers O.F.M.

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 20 72 26.
Redaktøren privat 28 95 18.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1.

Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 50 pr. år.
Kr. 25 pr. ½ år. Utlandet kr. 60.

Annonser: 10 dager før utg.dagen.
24 nr. årlig. - Postgiro 204 648.